

Hällefors hunden

Årgång 99 nr 1

Mönstring i Gulsele

Innehåll

Tidningsredaktionen	2
Ledaren	3
Kingen forts från förra numret..	4
Kända parningar sedan förra	6
Motionera vår jaktkamrat !	7
Ett tips för cykelturen	8
Ordet är fritt.....	9
Livförsäkra våra hundar.	10
Logi till årsstämman!	10
Den vita och Hälleforsaren	11
Årsstämma inbjudan	13
Årsstämma, dagordning	14
Bilder från förr... ..	15
En av de stora inom	17
Varför jagar inte hunden.	18
Hjäälp!!	20
Från kassören	20
Lydnadsskolan	21
Hällekruss	23

Älgjakt

*kräver en vätränad
hund*

Styrelsen

Ordföranden Leif Gulin

(avesråd) Silvägen 7
860 30 Sörberge
Tel: 060-578743
leif.gulin@fat.sca.se

Kassör: Bo Tobiasson
(ledamot) Lärkstigen 11
918 31 Sävar
Tel: 090-503 06

Ledamot Nils Bäcklin
Hökhultstorp
643 00 Vingåker
Tel: 0151-330 14

Register- Jan-Erik Bjermkvist
hållare Lögdö 4171
Sekreterare 860 33 Bergeforsen
(avelsråd) Tel: 060-80420

Ledamot: Kent Lindgren
Rödögården 1647
835 92 Krokomb
Tel: 063-34380

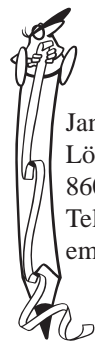
Suppleant Kent Andersson
Hammarvägen 15
712 32 Hällefors
Tel: 0591-51519

Suppleant Börje Gravsjö
Born 35
795 00 Rättvik
0248-14132

Tidningsredaktionen

Så var det dags för sjätte numret av vår medlemstidning. I detta nummer tar vi upp det kommande årsmötet, samt hur vi ska hålla vår hund i god hälsa och kondition. Vår ständiga önskan är att få fram fler skribenter i tidningen, vi ser gärna att Du fattar pennan och skriver ner några rader!

Ni som ska skicka in korsord och inte vill klippa sönder tidningen så går det naturligtvis lika bra att skicka in en kopia. Jag kommer att lotta ut 2 pris bland de som har löst krysset!

Märit

Jan-Erik Bjermkvist (uppgiftsinsamlare)
Lögdö 4171
860 33 Bergeforsen
Tel: 060-80420
email:janerik.bjermkvist@sundsvall.nu

Märit Truuts (formgivning)
Ruskemåla gård 306
382 91 Nybro
Tel: 0481-12112, Fax: 0481-17001
email:marit.truuts@training.telia.se

Ledaren

Med raska steg närmar sig nu dagen D. Dagen då vi ännu en gång träffas för att se på hundar, prata om jakt och kanske dessutom avhandla en och annan klubbangelägenhet. Den 15 maj äger årets stämma rum i Gulsele, något som de flesta av er säkert redan känner till. Årets stämma utgör startskottet för nästa fas i vårt arbete med att inom SKK:s hägn få hälleforshunden registrerad som egen ras.

Under stämmodagen kommer två representanter för SKK att närvara – för att informera oss om SKK och dess verksamhet men också för att själva bli informerade om våra hundar och vår klubbverksamhet. En stor uppslutning av medlemmar och hundar kommer därför att borge för en god inledning på det arbete som Hälleforshundklubben och Sv. Kennelklubben nu har för avsikt att påbörja tillsammans.

Vi skall dock komma ihåg att en framtida rasregistrering inte är något slutmål, den är endast ett delmål i vårt arbete för och med hälleforshunden. Att stärka, utveckla och bevara de bästa av hälleforshundens mentala, fysiska och jaktliga egenskaper kommer även fortsättningsvis att vara klubbens viktigaste verksamhet.

Det fortsatta avelsarbetet med våra hundar är därför mycket viktigt. Ett arbete och ansvar vi alla delar, såväl köpare som uppfödare. Köparens ansvar är att i samband med ett köp ställa krav på valpens jaktliga, mentala och fysiska bakgrund. Köparen skall kräva att uppfödaren på ett bra sätt dokumenterat och redovisar en sådan bakgrund.

Uppfödarens ansvar är dock större. Uppfödarens val och användning av avelsdjur avgör helt hur rasens fortsatta kvalitativa utveckling kommer att bli. Att i avelsarbetet använda sig av hundar som inte uppfyller våra raskrav innebär att rasens kvalitativa egenskaper kommer att försämrans. Ingen, som idag jagar med en riktig hälleforsare, önskar en sådan utveckling. Därför skall endast hundar som på ett bra sätt fyller de ställda raskraven gå till avel.

Klubbens avelsråd utgör den resurs som uppfödaren bör konsultera inför varje planerad parning. Där finns klubbens samlade information om våra hundar. I samband med klubbens bildande i Gulsele 1994 beslöts dessutom att uppfödare som är klubbmedlem skall följa SKK:s regler gällande hunduppfödning och överlåtelse av hund.

Själv ser jag fram emot årsstämma och mönstring. Det skall bli trevligt att få träffa så många av er igen och jag hoppas att alla skall få uppleva en spännande och innehållsrik dag lördagen den 15 maj i Gulsele.

VÄL MÖTT I GULSELE

Leif

Kingen forts från förra numret..

Vi får nu läsa mera om vad som hände med den valp som 1953 kom till Balsjö i Västerbotten.

Tore berättar vidare.

I förra numret skrev jag om hälleforsar´n som unghund, i fortsättningen heter han Kingen. Första hösten hann jag ju aldrig ut förrän licenstilldelningen var fylld och andra hösten började likadant. Först skulle de dominanta gubbarna gå med sina gråhundstussar, sen kunde kanske en ungdom få prova på.

Vi hade en älg kvar på licensen, men det rådde stillestånd i jakten på grund av att sista jakt dagen slutat med en stilla kniv och snusdosafoton. Bråket gällde en älghud som skytten ville ge det andra jaktlaget i byn, därför att deras hund kommit med älgen. Det kunde naturligtvis inte hundgubbarna gå med på. Deras hundar hade ju hittills fått alla hudar, som var rätt mycket värda på 50-

talet, mycket gammalt kom i dagen och jaktlusten var borta.

Plötsligt gick budet en afton, i morgon skall det jagas, en storoxe hade setts gå in på våra marker men det fick jag inte veta förrän senare. Jag fick order att börja gå från byn så nära sjökanten som möjligt, medan dom andra samlades där storoxen varit synlig. En del andra ungdomar var ju också placerade långt från all ära och redlighet för att inte störa jakten.

Jag var olydig och tog cykeln till flottningsdammen i sjöns övre ände, där gick jag över och släppte hunden. Det tog vara några minuter så började hunden skälla på andra sidan ett rundkulligt mindre berg. Fast stånd, tidig höstmorgon, ljuv musik. När jag efter ett tag var inne på ståndet kunde jag genom lövslyet se baken på en älg cirka 50 meter bort. Nu flög högmodsdjävulen i den unge och ovane jägaren. Jag satte mig på en stubbe med geväret över knäna och tänkte

Mario född 1996-04-06 efter Gajo och Myran, ägare Maria Granqvist. En lovande hund som pappa Tore får låna

att nu skulle dom arsenikförgiftade träkilarna till gubbjägare få höra hur det lät när en hälleforsare bjöd upp till älgdansen. Vad jag inte visste då var att vinden kan svänga lite oberäkneligt i en bergsslutning. Hunden gnällde till, i en glänta hann jag se en stor skovel, sen var allt tyst och stilla. Jag hade helt enkelt vindskrämt älgen, grämelsen var stor, enda trösten var att hunden hade skällt rätt länge och hördes långt. Där jag gick och bannade mig själv fick jag höra hundskall långt borta, när det närmade sig kände jag igen Kingen!

Nu gällde det att komma i förhåll för gångståndet, en hastig språngmars till en liten myr. Vi kom dit samtidigt, jag blev stannande vid ett igenväxt dike, tordes inte passera björkslyet för älgen kom på andra sidan diket. Jag hann se ett framben när älgen tvärvände, vindskrämd för andra gången. I tanken såg jag älgen skena ut ur markerna, han var väl redan på grannbyns marker, storoxarna på den tiden tålde inte mycket skämt.

Undrens tid var dock inte förbi, ånyo hördes Kingens skall närma sig, nu efter en långsträckt tallås där det borde vara möjligt komma till skott.

Ny språngmars, och jag hann lagom fram för att se honom komma majestätiskt glidande mellan tallstammarna. När jag skulle skjuta rann svetten ner i ögonen så allt blev till dimma. Torkade förtvivlat med tröjärmen, när jag åter kunde se någorlunda hade han stannat i en glänta, något disigt för ögonen var det väl för jag träffade manken, men han var min! Då det var sista älgen på licensen hade gubbarna fått stå på landsvägen och invänta hur det skulle gå, efter många om och men kom dom då äntligen till slaktplatsen, bara för att se storoxen som dom skulle ta.

Att man kan må så bra fast folk står gröna av avund runt omkring en.

(forts nästa nummer)

Med jägarhälsning

Tore Tobiasson

Sundin och Westlund sitter på älgpasset. Plötsligt smattrar det till borta i skogsbrynet.

Är det någon djävla idiot som skjuter med kul-spruta?, säger en mycket upprörd Sundin.

Ingen fara, säger Westlund. Det är bara svågern som ätit ärtsoppa.

- Jag har hört att du har börjat jaga
-Ja, idag sköt jag en 123 taggare.
-Oj, det måste varit en stor älg!!
-Älg? Nej det var en igelkott

Kända parningar sedan förra numret

Hund	Jakt förmåga	Typ	Härstamn.	Uppfödare	Valpar väntas/ Födda
JEFF EMMI		X	X	Ek Lennart	99-02-18
AJO AJJO				Berggren Kurt	99-03-05
BANJO TULA		X	X	Arnqvist Peder	99-03-22

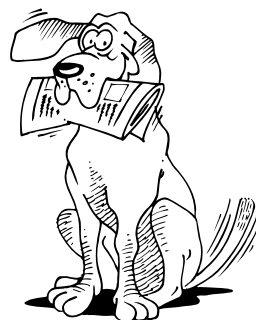
För rådgivning och information ber vi Er kontakta avelsrådet före parning och valpköp.

*-Var är din man, Anna-Karin?
-Hemma hos sin fyrbenta vän.
-Har ni köpt hund?
-Nej, jag syftar på soffan*

*Jaktlaget hade hela dagen spanat förgäves efter älg. De hittade bara en häst betande på en glänta.
-Vi skjuter hästen så slipper vi komma hem tomhänta, föreslog någon.
-Ja men vi köper den först.
Samtliga tågade iväg till bonden, som ägde marken. han begärde 2000 kr och det fick han. Under hela affären stod bondens hustru med ögonrunda av förvåning.
Men vi har väl ingen häst, viskade hon -Nä men är man så dum att man inte kan skilja på en häst och en älg, då får man stå sitt kast.*

Bits hunden?

Nej den sticks, det är en spets

Motionera vår jaktkamrat hunden !

Hur vältränad hunden är, avgör ofta om hunden ska lyckas eller misslyckas med älgarbetet. Det är du som hundägare som kan påverka hundens kondition genom att ge den goda träningsmöjligheter.

Ofta blir en jakthund med goda jaktanlag bättre ju längre jaktsäsongen lider - älgarna står sämre för hunden i september än i oktober och november. En av orsakerna till detta, är att hunden har tränat upp sin kondition under jakten. Synd att dyrbar jaktid går åt till att bygga upp hundens kondition, när vi kan få full valuta direkt utav hundens arbete.

En arbetande hund skall hållas igång hela året. Det vill säga motioneras regelbundet mellan jaktsäsongens slut och dess början. Jaktsäsongen ställer höga krav på våra hundars prestationsförmåga. Såväl kroppsligt som mentalt är påfrestningarna höga. I väntan på allvaret behöver hunden mental stimulans, rätt foder och fysisk

träning.

En hund med övervikt orkar inte lika länge som en hund i normalhull. En normalstor hund med 2-3 kg övervikt, vågar jag påstå orkar 30-40% sämre än en hund med normalhull. Det blir inte lika roligt att jaga när hunden börjar känna trötthet (det gör ont) kanske redan under söknet. När den sedan får upp älg tar jaktlusten överhanden och hunden jagar iväg efter älgen men efter ett tag gör tröttheten (smärtan) sig påmind igen och då är hunden så trött att den inte orkar söka sig tillbaka till hundföraren förrän den fått vila ett bra tag. En vältränad hund återhämtar sig snabbt (ca10min) efter en rusning på flera km efter älg, medan en otränad hund efter en sådan rusning behöver flera dagar för att återhämta sig helt.

En hund vars grundkondition är dålig måste byggas upp successivt. Även hundar kan få överbelastningsskador om träningen stegras för snabbt eller jaktsäsongen påbörjas med en otränad hund.

Nalle född 68 ägare J Gulin, uppfödare M Norrman

Träna så här

En hund som varit inaktiv länge mår bäst av att få börja trava i långsam takt på underlag av grus. Korta träningspass är bättre än ett par långa i veckan.

Klipp klorna innan träningen börjar ! Långa klor bryts eller fläks lätt. Och när så skett är hunden halt och det tar en eller ett par veckor innan skadan är läkt.

Variera gärna motionen så långt som möjligt med simning, lek med andra hundar, promenader och cykelturer med varierat tempo, spårövningar mm.

Ett tips för cykelturen

När man ger sig ut på en cykeltur med hunden så ska färdens vara njutningsfull och säker.

Har man kopplet i handen så innebär varanda god doft i diket en mindre livsfara. En hund som stannar, drar i sidled eller hittar på något annat överaskande kan dra omkull sin matte eller husse.

En bra lösning för detta problem är att skaffa sig en "springer". En springer monterats mitt på cykelramen vilket medför att man inte dras omkull om hunden vill dra i sidled.

God cykeltur..

Låt även hunden få vara tillsammans med dig och övriga familjen för att få den mentala stimulansen och för att stärka banden mellan hund och familjemedlemmar.

Håll hunden i trim under sommaren så ger du den en chans att göra sig rättvisa under kommande jaktäventyr vilket även du som jägare får glädje och nytta av.

Jan-Erik

Ordet är fritt.....

Hej!

Jag är en tjej på 13 år som heter Ida och jag bor i ett samhälle som heter Dorotea. Anledningen till att jag skriver är bl.a. att för att jag har några frågor som jag hemskt gärna skulle vilja ha svar på. Jag har själv en hälleforshund som heter Paavo och den är 5 år. **Vi är självklart med i Hälleforshundklubben!** Jo, nu hade jag tänkt ställa några frågor:

- # Säljer klubben några träningsoveraller med t.ex. ett tryck med Hällefors hundkubbens märke ?
Om ni inte gör det så råder jag er till det. Tryck upp några stycken med Hälleforshundklubbens märke.....!?!?
- # Har klubben några reklampennor? I så fall skulle jag väl kunna få en....??
- # Har klubben någon nyckelring, om ni har sådana så kan jag väl få en....??

Om ni inte har sådana saker så skulle jag tipsa er om att trycka upp träningsoveraller med Hälleforshundklubbens märke och sedan annonsera i klubbtidningen. Det skulle nog bli en omtyckt succé!

Det var väl allt som jag hade att säga, men lycka till med att få Hälleforshunden godkänd. Hoppas att ni lyckas!

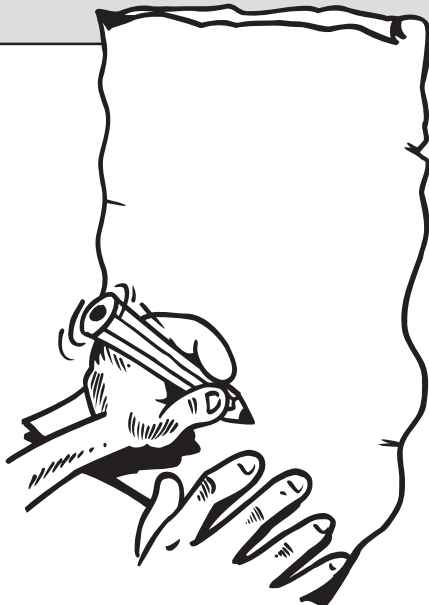
Hundälskarhälsningar från

Ida

Svar: Hej Ida!

Tack för alla dina fina tips och idéer. För tillfället har vi inga overaller, pennor eller nyckelringar med klubbens logo. För något år sedan fanns det T-tröjor och kepsar med vårt klubbmärke, tyvärr finns inga sådana kvar. Vi har funderat på att trycka upp flera så du kanske får möjligheten att beställa eller köpa sådana vid vår årsstämma i Gulsele.

Leif

Angående möjligheten att livförsäkra våra hundar.

Har kollat lite med våra djurförsäkringsbolag om deras vilja att livförsäkra våra hundar.

Det var tydligen ett kontroversiellt och okänt ämne hos flera av bolagen. Jag har talat med de tre stora Agria, Sleipner och Folksam. Agria livförsäkrar även icke rasgodkända hundar upp till 9 000:- alltså det som kallas jakttränad hund som uppnått minst ett års ålder. De tar ingen hänsyn till eventuella inofficiella meriter. För Nalles del skulle en årsförsäkring med livförsäkringsbelopp 9 000:- och fullständig veterinärvårdsförsäkring kosta 892:-

Sleipner försäkrar bara till valppris eller inköpspris, inget därutöver. Ointressant att veta årskostnad för min del.

Folksam har samma grundinställning som Agria men efter att ha fått klart för sig hur inofficiella jaktprov och mönstringar går till så försäkrar man i princip till det värde ägaren själv vill. Alltså samma villkor som ägare till rasgodkända älghundar använder sig av. En absolut nödvändighet är dock att kunna visa protokoll från angivna prov. Jag har då livförsäkrat Nalle till 15 000:- och med fullständig vet.vårdsersättning blir årskostnaden 873:- .

Hälsningar från Småland/
Wåge Lundgrehn

Logi till årsstämman!

Du kan hyra stuga eller rum nära Gulsele. Hundar är välkomna.

Junsele Camping
tel. 0621-10554

Kullbergets Fritidsby
tel. 0621-32010 010-6753194

Junsele Vårdshus
tel. 0621-10096

Den vita och Hälleforsaren

Det är klart att förväntningarna finns när man far till skogen med en ny älg-hund. Dessutom på säsongens absolut första jakttag och med en valptik - en hälleforsare. Tiken är bara 5½ månad.

Jag åkte från Arvika i Värmland upp till Jan-Erik Öhlen i Krokomb, Jämtland. En resa på 130 mil för att hämta denna lilla varelse.

Men åter till skogen och Ronjas första älgakt. Hon far fram och tillbaka. Ska man släppa redan första året eller bara gå med hunden i band? Efter överläggning med de andra i jaktlaget som har hundar så fick jag en egen såt att gå in i med passkyttar runt om. Strax efter kl. 8.00 gick jag och Ronja in i såten mitt mellan två passare. Jag måste då välja om jag skulle släppa eller gå med henne i koppel. 5½ månad gammal - nej inte i år!

Så plötsligt under ett berg rycker och drar Ronja i koppel. Står på bakbenen! I detta ögonblick förstår jag att tiken är mogen att

själv möta skogen och alla de djur som finns där. Kopplet åker av och Ronja drar västerut med långa hopp. Bara någon minut senare börjar hennes höga och klara stämma ljuda över skogen.

Det är inte lätt för Ronja när hennes husse inte orkar lyda hjärnan att stå kvar utan istället lyder benen och viljan. Jag går alldeles för tidigt på ståendet och det går löst och med gångstånd och stånd kommer älgarna ut nära en passare och där blir båda kalvarna kvar. Kon fortsätter västerut utefter passlinjen och kommer fram till en passare med skadeskjutning som följd.

Efter ett samtal med jaktledaren kopplas Ronja och spårinan kommer fram. Vi följer älgens spår ca 150 meter, sen står Ronja på bakbenen och tittar rakt fram mot en bäck. Då släpper jag tiken och strax får jag åter höra hennes skall som nu verkar grövre. Efter 10 minuters smygande kan jag skjuta kon som faller i bäcken. Det var Ronjas första jakttag.

Den 6/1 1999.

Då vi stiger upp på morgonen så snöar det blötsnö ute, 0-gradigt, lite svag nordlig vind. Vi är inbjudna till ett jaktlag någon kilometer väster om Arvika.

Då vi kommer fram till gubbarna, delar jaktledaren ut passen: Henrik upp i Tornet, längst upp i såten. Hans-Olov uppe på krönet och jaktledaren Lennart sitter själv söder om denna höjd som skall jagas av idag. Går in i såten från sydvästra änden för att gå norrut. Då alla passkyttar var på plats börjar vi gå. Redan efter 10 meter är det färska spår efter en älg som har vänt och gått tillbaka in i såten.

Tar upp mobilen, ringer jaktledare och berättar vad jag sett och att det finns älg. Ronja drar nu i kopplet och upp på bakbenen. Ingen tvekan. Kopplet åker av, 3 minuter senare är det ståndskall i upptaget. Älgarna flyttar sig 200 meter norrut -sakta, sakta. Där blir det fast stånd och efter en timma är jag så nära så att jag ser Ronja tydligt. Hon öser på i snön. Jag ligger ner men jag kan inte se någon älg, men tiken hon öser på. Efter några minuter blir jag otålig och kall om magen i snön! Va f-n, jag ser tiken 40 meter bort men inte någon älg.

Reser mig upp på knäna och flyttar höger knä ca 20 cm framåt.

Då reser älgarna med ett brak! Ja, ni har alla upplevt detta. Jag ser bara gröna kvistar som gungar, inte någon älg. Älgspåren syns tydligt och avståndet till tiken var bara 40 meter. Älgarna hörs nu 70 meter rakt nedanför mig ute på en åker som jag kan se. Där sitter Hans-Olov, Ronja öser på, om möjligt ännu mera än tidigare. Då smäller första skottet. Tiken skäller. Andra skottet. Tiken tystnar en minut och därefter tredje skottet. Tiken öser på igen. Nu går jakten 200-300 meter norrut där det blir nytt ståndskall. Jag går de 70 metrarna fram till åkern och ser Hans-Olov uppe till höger.

Ingen älg. Men där, avslöjad av det röda blodet, där ligger den - en vit älgdjur. Hans-Olov talade om för mig att det varit två älgar, två vita, och att Ronja nu står med kon några hundra metrar längre bort. Efter två, tre timmar kan Ronja ropas in från ståndet på den vita kon som nu är inne på ett annat jaktvårdsområde.

Eftersom området vi jagade av bara är 300 ha stort, alltså ett mycket litet område, är det nästan omöjligt med löshundjakt på älg. Men har man en hälleforsare så verkar ingenting vara omöjligt. Så efter att ha haft gråhundar att jaga med och nu har kunnat få denna möjlighet att få jaga med en hälleforsare.... Denna trevliga och uthålliga hund - nu vet jag att också min nästa älghund kommer att bli en
HÄLLEFORSARE.

Med vänliga hälsningar
Ronny Wester

Årsstämma

Härmed kallas du till Hälleforshundklubbens årsstämma för 1998. Stämman hålles den 15 maj i bygdegården i Gulsele, Västernorrlands län.

I samband med årsstämman arrangeras en mönstring/utställning för hälleforshundar. Mönstringen/utställningen sker kl. 9.30-13.30. Domare är Lennart Holmsten, Bergsjö.

Anmälan av hund sker till **Bo Tobiasson Lärkstigen 11. 918 31 Sävar Tel: 090-50306.** Avelsbesked medtages, om sådant inte lämnats tidigare.

Efter avslutad stämma inbjuder klubben mötesdeltagarna till en enklare middag. Vänligen anmäl er till **Bo Tobiasson tel 090-50306**, om ni ämnar deltaga på middagen.

Logi !

Du kan hyra stuga eller rum nära Gulsele.
Hundar är välkomna.

Junsele Camping tel. 0621-10554

Kullbergets Fritidsby tel. 0621-32010 010-6753194

Junsele Vårdshus tel. 0621-10096

Årsstämma i Hälleforshundklubben

99-05-15

14.00-17.30

Bydegården Gulsele

Samman kallat av:

Styrelsen

Mötesdeltagare:

Medlemmar i Hälleforshundklubben

— Dagordning —

- 1 Mötet öppnas
- 2 Justering av röstlängd
- 3 Val av mötesordförande
- 4 Dagordning fastställs
- 5 Anmälan om av styrelsen utsedd stämmosekreterare
- 6 Val av två justeringsmän och två rösträknare
- 7 Fråga om årsstämman blivit behörigen utlyst
- 8 Föregående årsmötesprotokoll
- 9 Föredragning om balansräkning samt av styrelse och revisionsberättelser
- 10 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen
- 11 Fastställande av medlemsavgiften
- 12 Val av styrelse
- 13 Val av revisorer
- 14 Val till valberedning
- 15 Inkomna motioner
- 16 Avelsfrågor
- 17 Svenska Kennelklubben
- 18 Övriga frågor

Övrig information

Efter avslutad stämma inbjuder klubben mötesdeltagarna till en enklare middag. Vänligen anmäl er till Bo Tobiasson tel 090-50306, om ni ämnar delta på middagen.

Bilder från förr...

På bilden kan vi se Arvid Jonsson, tillsammans med sin förste Hälleforsare och ett skjutet lodjur. Hunden föddes i Vindilen utanför Lycksele år 1952 sprungen ur Martin Norrmans uppfödning. För den hunden fälldes 4 lodjur och ett stort antal älgar.

Hunden på bilden är Pan 1, fallen direkt undan Martin Normans ostjaktik Spanja och utgöt därmed den första riktiga generationen av Hälleforsshunden. Hunden, som ägdes av Edvard Rådberg, föddes år 1945. Bilden är tagen 1952.

Gajo 2 född 1961 ägare Jonas Gulin, Gulsele. Hunden kommer ur Martin Normans uppfödning i Fredriksberg. En kraftig, storvuxen hanhund med en mankhöjd på ca 63 cm och en kroppsvikt på 35 kg.

Martin Norrman med fru. Martin Norrman kan betraktas som upphovsman till kärnan av dagens Hälleforshundar. Martin Norrman var den person som i aveln använde sig av renrasiga ostjakhundar.

En av de stora inom Hällfors hundens historia

Axel Hällström

Hösten 1998 hade jag förmånen att träffa två av de allra mest erfarna inom aveln av Hälleforsare. Jag skriver två, därför att jag är övertygad om att detta team inte går att särskilja. Det är alltså Astrid och Axel Hällström som avses.

Att föda upp valpar är tidvis heltidsarbete och Astrid med sitt handlag med hundar och kunnande i största allmänhet och Axels starka skogs och jaktintresse har sammantaget gett resultat och blivit historia i avelssammanhang.

När jag frågar Axel vad han tycker om rasklubben, säger han tryggt att det är bra att klubben bildats, så att vi kan föra en unik älghundras vidare, Han medgav dock att en fråga som väckt diskussion i trakterna runt Hällefors är mankhöjden på hundarna. Hundarna i Hällefors med omnejd är ofta något lägre än den gren som avlats fram norrut. Han tycker ändå att den kompromissade mankhöjden är godtagbar. Idag gäller för hanhundar 55-63 cm och för tikar 52-60 cm.

1952 skaffade Hällefors Bruk hunden Boj. Den härstammade från Heman Svedbergs uppfödning Rönnöfors (anfadern från Hällefors). Axel blev den som hade ansvaret för den. 1954 skaffades den första egna Hälleforsaren och sedan dess har han varit rasen trogen.

Den tik Astrid och Axel har idag är Silva född 1994 efter Pan III, Yngve Nilssons uppfödning och Tova, Eriks Munters uppfödning. Att intresset för Hälleforsare förs vidare när Astrid och Axel en gång lägger av kommer sonen Mats i första hand att se till.

Nils Bäcklin

En av de stora..

Varför jagar inte hunden som förr..

Jag är sedan några år ägare till en Hälleforsare, älghundar har vi haft tidigare i familjen, men detta är vår första bekantskap med denna hundras.

Allting började på allra bästa sätt, Nalle som är född i november -94 var alltså 10-12 månader under jakten -95 och han visade strålände takter. Vi sköt några älgar för honom redan första säsongen och allt var frid och fröjd.

Även andra säsongen blev över förväntan och några älgprovdomare i närområdet tillfrågades om de kunde tänka sig att döma Nalle under ett inofficiellt prov. Det föll inte så väl ut, det var väl ingen som var så där riktigt intresserad och man hade tillräckligt med prov på de traditionella raserna. Jag måste dock tillstå att jag var sent ute. Nåväl bättre lycka nästa år (-97) och då med lite bättre framförhållning. Förhoppningarna var på topp inför Nalles tredje säsong.

I början av augusti -97 så började eländet, en eftermiddag låg Nalle totalt utslagen i trädgården och var inte intresserad av vare sig promenader eller annat. Vi funderade på om det kunde vara den efterhängsna värmen som blivit för mycket för honom. Vi insåg dock tämligen snart att det var något annat betydligt värre som var orsak till att vi faktiskt befarade att han inte skulle överleva natten.

Tidigt morgonen därpå stod vi hos veterinären och bar in en totalt utslagen hund. Omgående konstaterades mycket hög feber och veterinären hördes mumla ”dessa jävla fästningar”. Han var nämligen nästan direkt klar över att Nalle drabbats av någon

fästingburen smitta, blodprovet skulle ge svar på vad, om några dagar. I avvaktan på detta besked blev det antibiotika i både injektions och tablettform.

Jodå, tre dagar senare var det bekräftat att Nalle drabbats av fästingburen ehrlichios och veterinären kunde konstatera, ”vad var det jag sa”! ”Jag har sett alldeles för många såna hundar denna sommar”.

Därefter följde sex veckors antibiotika-behandling som direkt följdes av en ny på grund av en elakartad halsinfektion, sannolikt kopplad till ehrlichosen.

Jaktsäsongen var redan totalt spolerad och jag kunde när det äntligen gick att ta med Nalle till skogen igen konstatera att han var i stort jaktren. Han var orkeslös, verkade inte kunna (eller vilja) skälla, och lunkade mest

Ett piller för hundens välmående

omkring i makligt tempo.

Fortsatta veterinärkonsultationer resulterade i att man funderade på om ehrlichiosen blivit kronisk. Hans tonsiller (halsmandlar) var i stort sett hela tiden infekterade och svullna. I april -98 opererades dom bort med konstaterandet, ”det var det jävligaste jag någonsin sett”.

Nu skulle det bli andra bullar av, cykelturer och löprundor skulle få Nalle i form till nästa säsong. Det egendomliga var dock att husse nästan alltid var minst 25 meter före Nalle oavsett hur vi färdades. Detta var naturligtvis en onaturlig situation, det var definitivt inte en frisk Nalles sätt att ta till vara chansen att få röra på sig även om husse kände sig vältränad och stark.

Nya konsultationer och ånyo kom frågan om kronisk sjukdom upp och i så fall fanns inte mycket att göra.

Nu var paniken nära, säsongen närmade sig med stormsteg och ingen hund att jaga med trots att almanackan var fulltecknad av planerade och bokade uppdrag.

Operation ”låna hund” sattes igång i elfte timmen och till sist fanns en ung rutinerad jämthundstik i familjen. Det kändes onekligen lite fattigt och osäkert, men det var i alla fall bättre än en icke oanvändbar Nalle.

Två veckor före älgjaktspremiären i Sydsverige hade en skabräv oturen (eller turen) att komma in i trädgården. Ett våldsamt slagsmål blev följderna med yngste sonen som hjälplös åskådare, till sist hade Nalle förkortat rävens lidande och själv naturligtvis sett till att bli smittad..

Jag hade inte fått klarhet i vad veterinären tycker om stamkunder men tyckte mig se en glimt av förtvivlan i hans ögon då Nalle och jag ånyo uppenbarade oss denna gång i sällskap ytterligare en hund, även jämthundstiken var ju tvungen att ivomecbehandlas.

Klara besked från ”doktor” om att nu skulle alla småkryp utrotas resulterade i att en tanke väcktes. Noskvalster nämnades, varför hade jag inte tänkt på det innan. Tänk om det var det som orsakat alla halsproblem.

Tre dagar senare släpptes Nalle i ett sista desperat försök. Det blev en glädjens dag med fast stånd på ko med kalv i dryga fem timmar och en hund som efter drygt ett år plötsligt var sig själv igen. Det roligaste av allt var att förändringen inte var tillfällig utan jaktsäsongen har överträffat alla förväntningar. Smolket i glädjebägaren är möjligen att jag glömt att träna lydighet under året som gått, det är nämligen korta dagar även i Sydsverige vid denna tid på året och Nalles syn på när jakt dagen är slut inte helt överensstämmer med husses.

Med denna lilla berättelse vill jag bara återge vilket elände fästningar och noskvalster kan åstadkomma. Slå inte ut en till synes oduglig hund förrän Ni är förvissade om att den inte drabbats av smitta från ”småkrypen”. Fästningsplågan är väl i huvudsak ett sydsvenskt problem, men tydligen under spridning norrut. Det finns utmärkta preparat att använda förebyggande det är värt kostnaden, det kan jag försäkra. Bara under hösten -98 vet jag om 7-8 högt meriterade älgghundar i närområdet som drabbats av både borrelia och ehrlichiosinfektioner.

Wåge Lundgrehn

Ljungby

Hjälp!!

Skall vi kunna göra vårt medlemsblad till något riktigt bra, så behöver vi din hjälp!

Fatta pennan och skriv, vi väntar på **ditt** bidrag. Allt material som berör hundar och jakt är av intresse.

Bilder, filmer, videos, artiklar, jakthistorier, insändare, synpunkter osv, allt material som kan publiceras i vårt medlemsblad är välkommet.

Från kassören

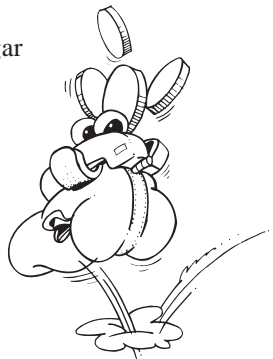
Hej alla Medlemmar

Nu är det dags igen för medlemsavgiften (Ett år går fort). Med denna tidning medföljer inbetalningsavin för medlemskap 1999.

Medlemsavgiften är som de senaste åren 160 kr + 40kr för familjemedlem, skulle jag ha glömt att skicka med avin till någon som inte har betalt för 1999 så är vårt PG. nr. 830 48 78 -5 och glöm inte att skriva namn och telefonnummer.

Medlemshälsningar

Bosse

Tycker du det är svårt att skriva? Bekymra dig inte för det, det ordnar vi bara vi får din hjälp med det som ska skrivas.

Material sändes till Jan-Erik Bjermkvist (adressen finns på omslagets insida). Efter att ha använts återsändes allt material till avsändaren.

Leif

En liten historia...

Två kanadensiska jägare var på väg ut i storskogen med ett sjöflygplan för att, som de gjorde varje år, jaga älg en vecka.

Den unge piloten landade och sa till dem när de gick av:

-Jag kommer om en vecka och hämtar er, men kom ihåg -bara en älg var.

En vecka senare:

Jag sa ju att ni bara skulle skjuta en var sa piloten, det här planet kan inte lyfta med så mycket övervikt.

-Vad är du för slags pilot egentligen? Sa en av jägarna Den vi hade förra året var minsann inte rädd att lyfta med fyra älgar.

Den unge piloten blev förnärad när hans yrkeskunnande ifrågasattes och sa:

-Gick det förra året, så måste det gå i år också.

Älgarna lastades på planet och piloten taxade iväg för att lyfta.

Planet studsade iväg över vattenytan och kämpade för att lyfta. Men helt plötsligt skar ena vingen ner i vattnet och man for iväg mot skogskanten och kraschade.

Ett par timmar senare återfick jägarna medvetandet

-Var är vi? Frågade den ene.

Hans kompis tittade ut över spillrorna av planet, de döda älgarna och startplatsen.

-Tja sa han, vi är väl 75 meter längre bort än förra året

Lydnadsskolan

Följande sidor ska ge en liten inblick i hur man kan få en grundlydnad på sin valp eller vuxne hund.

Flockens ledarskap

Hunden härstammar från vargen och våra hundraser har kvar sina mest grundläggande beteende från sin stamfader, spetsarna är de hundar av våra raser som har kvar mest av varegens beteenden. Vargen är ett socialt flockdjur, där samarbetet i gruppen ger de enskilda medlemmarna fördelar. Många tillsammans har lättare att fälla ett byte än en enskild individ. De hjälps åt att sköta om, fostra och ge den gemensamma avkomman mat. Allt samarbete i en grupp, människa eller varg, förutsätter någon form av social organisation. I vargflocken har man en ledare bland tikarna och en bland hannarna. Varje individ är sedan rangordnad var och en under ledaren. Alla individer i en flock har en medfödd benägenhet att hävda sin sociala status i flocken, en vilja att klättra i rangordningen, detta gäller även våra hundar.

När vi uppfostrar en valp präglas den av oss. Detta innebär att valpen betraktar oss människor som hundar och inrättar sig i människoflocken efter samma regler som om den skulle inrättat sig i en hundflock. För att hunden ska visa oss tillgivenhet och uppmärksamhet, för att den ska hålla kontakt och för att vi ska kunna kräva lydnad, måste vi ha klargjort ett dominansförhållande hunden och de människor den ska leva med. Viktigt här är att hunden inser

att även barnen i familjen är högre upp i rangskalan än den själv och ska så förbli.

I hundflocken markerar tiken tidigt sitt ledarskap över sina valpar, tiken morrar när valpen inte får dia mer, förstår inte valpen tiken signaler så griper tiken valpen över nacken eller huvudet. De första gångerna skriker valpen och försöker komma loss, men tiken ger sig inte förrän valpen är lugn. Tikens uppfostran kan ses för den utomstående betraktaren som mycket grym och hård. Snart har dock valparna insett att de ska visa underkastelse mot tiken, de lägger sig på rygg och underordnar sig hennes ledarskap. Tiken övergår då till att slicka valpen på magen för att visa sin uppskattning.

Auktoritet

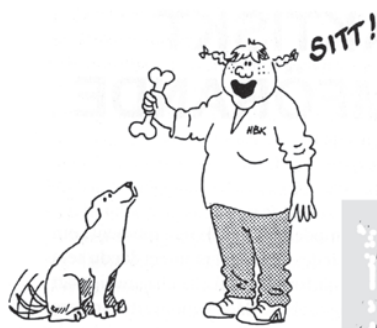
När vi uppfostrar en hund måste vi ha klart för oss att man ska behandla en hund som en hund inte som människa på fyra ben. Att lyfta hunden i nackskinnet eller bestämt hålla fast den mot marken är ett effektivt sätt att tala om för hunden att det är vi som bestämmer. Hur kraftfullt vi visar vår auktoritet måste anpassas mot hundens lynne. En tuff hund tål mycket medan man med en vek hund får ta det försiktigt. Vår äldsta tik har jag många gånger hållt ner mot backen

tills hon helt har givit upp, slappnat av. Det väsentliga är inte hur mycket man tar i utan hur hunden reagerar på behandlingen. Vi ska inte göra hunden illa bara få den att underordna sig.

SITT, MIN och VARSÅGOD

Hur lära man sin hund att lyda, det som är lättast att börja med är sittkommandot. Locka hunden till att göra rätt med godis. För handen med godiset i över hundens huvud, automatiskt kommer hunden sätta sig och får då godisbiten. När man tränat det ett antal gånger så kan man lägga in kommandot SITT precis då hunden är på väg att sätta sig.

Ta tillvana att alltid låta hunden sätta sig innan den får mat. När man sätter ner matskålen kommenderar man MIN. Hunden ska inte ta maten förrän man sagt VARSÅGOD. Detta är något barnen i familjen kan använda för att stärka sin rang i flocken, men lär hunden det först innan barnen tar vid. MIN tränar man också med en godisbit i handen framför den sittande hunden, försöker hunden ta godiset säger man NEJ/MIN när man är nöjd får hunden ta godiset efter kommandot VARSÅGOD.

LIGG

För att få hunden att lägga sig så utgår man också från en sittande hund. Sätt dig på huk bredvid hunden. Locka den att lägga sig

genom att föra handen, med godisbiten i, mot golvet framför hunden. De flesta hundar lägger sig då, vissa kan behöva lite hjälp, tex ett ryck i kopplet eller att flytta framtassarna framåt.

HIT

När man tränar inkallning är det bra om man kan vara två personer för att få den bästa retningen. En personer håller i valpen och "peppar" hunden att följa efter husse/matte medan den andra personen springer från platsen. När man sprungit en bit (20-40 m) så sätter man sig på huk med ryggen mot hunden och ropar hundens namn, samtidigt släpps hunden. När hunden kommer fram får den mycket beröm och godis. När hunden kan detta kan man göra på samma sätt men vända sig mot hunden istället, när hunden kommer springande så berömmar man hunden så att man får upp farten. Är hunden slö så kan man själv springa från hunden för att få upp tempot.

Märit

Be inte om lydnad, kräv lydnad

Hällekruss

HÄLLE KRYSS	Rådjur hona	Flicka och ort	Gräs kapare	Runt tomt	Ström	Arv- orde	Uran Händ- else	→	18/7	Flyg- plan	Dryck 500	Rik	Balt
Års- mötes ort									Miss- öde				
Profvs spring- are											Byrå		
3					Bojer						Fem	Hjort barn	Smak- fulla
Bäck					Pojke								
	Madri- idbo		Nöt			Bivåg			Jod				
	↓		Radon										
Anteck- nade						Syre Godis			Rut Pålsson			Katt	
Katt- djur							500		Vind...			Gadoli- nium	
												Ej vi	
Först		Aurora	Rang	Malm- berg	Betyg Örebro län			Idas	Forsla Räcka				
Förnek- ande Vik										9	Engelsk pal		Spets
→						Mord					Hala	Lutet- ium	
						Träd			Fisk			Chef	
→													
Prisad		Ned- flytta											Dagen..

Skicka ifyllt kryss, eller kopia, senast 10/5 1999, till: Märit Truuts, Ruskemåla gård 306, 382 91 Nybro eller ta med kryss till årsmötet, jag kommer vara där! 2 priser från småländska glasbruk lottas ut

Namn: _____

Adress: _____

Hälle Kryss	H	A	G	H	H	E	J	I	R	A	F		
	Alghund- Flicka	toppsall- Vapen	O	Hjort- djur	Hjälpa	Tukta	Lugn	Ej ut 23/7	I	Radium	R	A	Frank Volt
Hjort- skytten	Ä	L	G	J	Ä	G	A	R	E	N	Rott kort	N	V
Gräs- kapare	L	I	E	Jär bäst Despän	L	A	G	O	M	Stöld Eldrest	R	Ä	N
50	Barn- sång	V	A	G	G	A	G	Ö	M	U	S	E	R
Snöre	L	V	A	G	G	A	G	Ö	M	U	S	E	R
→	R	E	V	Ä	R	N	Kvåve Bluff	Grad Bandit	K	A	S	T	Dagen
Golvill- verkare	F	O	R	S	H	A	G	A	Kattning Tvärt- medel	K	E	D	J
Borda	O	K	Jod	E	U	Jordart Betyg	A	L	V	A	R	Syre Förutse	O
Film med Dusty H	R	A	I	N	M	A	N	Inuti Solguld	I	Hund- barn	Göja Weise	A	R
Stads- trafik Hursjö?	S	L	Balags- form	A	B	Fågel Kung	G	R	A	V	A	N	D
→	V	A	Lunka ej ja	L	U	F	S	A	Israell Betyg	A	R	A	B
Apotek Traffas	R	E	N	E	G	A	T	Mått- enhet Bukt	A	L	N	Okakt Ton	R
Tomt hjo- rtsten	E	N	E	N	R	E	V	Lim- land Gens	P	E	R	U	Träd
→	Ä	A	J	Huvud- stad Kvåve	P	A	R	I	S	Mellan Q och S	Båt 500	E	K
K	A	S	N	I	O	Hjort- lig	K	O	R	D	I	A	L

Lösning

Korsord 98 nr 2

Följande vinnare lottades fram:

Mikael Markusson, Slussfors
Glaspjäls älgjakt

Nils Björ, Rättvik
Glaspjäls älg

Adresslapp

*Hälleforshundklubben
Lärkstigen 11, 918 31 Sävar*